

Podmioty gospodarcze w Poznaniu

Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta Urząd Miasta Poznania

Źródła danych: GUS, wybrane podmioty gospodarcze

Poznań, grudzień 2009

Opracowanie materiału: Hanna Skrzypczak

Wstęp	1
Podstawowe pojęcia	2
Ogólna charakterystyka podmiotów gospodarki narodowej	4
Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów	7
Podmioty gospodarki narodowej wg klasy wielkości	9
Podmioty gospodarki narodowej wg formy prawnej	13
Spółki handlowe	15
Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD	21
Streszczenie	25
Podsumowanie	26

Podmioty gospodarki narodowej w Poznaniu w 2008 roku

Wstęp

Opracowanie „Podmioty gospodarki narodowej w Poznaniu w 2008 roku” prezentuje dane o liczbie i strukturze podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w krajowym rejestrze urzędowym (REGON). Opracowanie ukazuje pozycję Poznania w 2008 roku na tle największych ośrodków miejskich Polski, a więc Wrocławia, Łodzi, Trójmiasta, Krakowa i Warszawy. Zawiera również dane w ujęciu dynamicznym, pozwalające prześledzić zmiany, jakie dokonały się w sferze działalności gospodarczej w latach 2002-2008.

Analizę podzielono na kilka bloków tematycznych. Pierwszy rozdział zawiera ogólne informacje dotyczące liczby podmiotów oraz zrelatywizowane dane statystyczne w postaci wskaźników. Kolejne rozdziały przedstawiają zmiany struktury i dynamiki podmiotów w wybranym przedziale czasowym pod względem takich aspektów, jak: wielkość podmiotów z uwagi na liczbę zatrudnionych osób, forma prawna, forma własności oraz działalność według PKD. Więcej uwagi poświęcono w opracowaniu spółkom zarejestrowanym w Poznaniu, gdzie podstawą analizy stały się dwa kryteria - forma prawna oraz forma własności, czyli rodzaj kapitału wniesionego do spółki.

Ostatnim punktem poniższego opracowania jest analiza branżowa podmiotów gospodarczych w oparciu o zestawienie Polskiej Klasyfikacji Działalności, grupującej podmioty w siedemnaście różnych sekcji.

Wykorzystane w analizie dane zaczerpnięto z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego pt. „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej” oraz innych zestawień GUS.

Ważniejsze pojęcia

Podmiot gospodarki narodowej - podmiot stosunków cywilno-prawnych prawa polskiego wyposażony w autonomię decyzji prawnych, ekonomicznych i finansowych, realizujący działalność określoną w statucie opisującym cel i zasady działania podmiotu.

Sektor własnościowy - pojęcie stosowane w metodologii rejestru REGON, pozwalające grupować podmioty gospodarki narodowej z punktu widzenia prawa własności. Wyróżnia się sektor publiczny (mienie zaliczanych do niego podmiotów w całości lub w przeważającej części należy do Państwa lub samorządu terytorialnego) oraz sektor prywatny (mienie zaliczanych do niego podmiotów w całości lub w przeważającej części należy do prywatnych właścicieli – osób fizycznych lub prawnych).

Osobowość prawna - zdolność osoby do czynności prawnych, czyli wstępowania w stosunki cywilno-prawne z innymi podmiotami.

Osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą - jeden z trzech typów jednostek prawnych, uznawana przez prawo za osobę prawną działającą we własnym imieniu.

Spółka - określony w umowie związek dwóch lub więcej osób utworzony dla osiągnięcia wspólnego celu, głównie gospodarczego.

- Spółka handlowa, która dzieli się na:

- spółki kapitałowe, dla których ważny jest kapitał złożony z udziałów, gdzie wyróżnia się:
 - spółkę akcyjną - podstawę finansową stanowi wniesiony przez wspólników kapitał podzielony na udziały zwane akcjami
 - spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.) - pozwala na prowadzenie przedsiębiorstwa bez ryzyka narażenia majątku wspólników, za który odpowiadają wobec wierzycieli tylko do wysokości imiennych udziałów
- spółki osobowe, dla których istotny jest skład osobowy określony w umowie i wyróżnia się:
 - spółkę partnerską - utworzona przez wspólników (partnerów) w celu wykonywania wolnego zawodu (np. adwokat, aptekarz, architekt, lekarz, notariusz itd.) w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo pod własną firmą
 - spółkę jawną - prowadzi pod własną firmą przedsiębiorstwo zarobkowe, w której wspólnicy odpowiadają za spółkę solidarnie i w sposób nieograniczony
 - spółkę komandytową - prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą, w której za zobowiązania spółki wobec wierzycieli odpowiada co najmniej jeden wspólnik bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona
 - spółkę komandytowo-akcyjną - prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą, w której za zobowiązania spółki wobec wierzycieli odpowiada co najmniej jeden wspólnik bez ograniczenia (komplementariusz), a co najmniej jeden wspólnik jest akcjonariuszem

- Spółka cywilna - najstarsza forma prawna spółki, do której wkład może być wniesiony w postaci własności rzeczy, innego prawa lub świadczenia usług.

Przedsiębiorstwo państwowe - przedsiębiorstwo utworzone przez organ założycielski, którym jest odpowiednio minister lub wojewoda.

Państwowa jednostka organizacyjna - jednostka prawna nieposiadająca osobowości prawnej, powołana przez władzę rządową dla realizacji zadań Państwa, całkowicie utrzymywana z budżetu Państwa z części będącej w dyspozycji określonych ministrów bądź wojewodów, niedotowana lub dotowana częściowo.

Gminna, powiatowa, wojewódzka jednostka organizacyjna - jednostka prawna nieposiadająca osobowości prawnej, powołana decyzjami administracyjnymi samorządu terytorialnego.

Spółdzielnia - osoba prawna będąca dobrowolnym zrzeszeniem osób fizycznych, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą.

Fundacja - osoba prawna ustanowiona przez fundatora (osoby fizyczne – niezależnie od obywatelstwa lub prawne – niezależnie od siedziby) dla realizacji celów społecznych lub gospodarczo użytecznych.

Stowarzyszenie - osoba prawna będąca dobrowolnym samorządnym trwałym zrzeszeniem obywateli, mającym cele niezarobkowe, umożliwiającym członkom prawo do czynnego uczestniczenia w życiu publicznym oraz realizację indywidualnych zainteresowań.

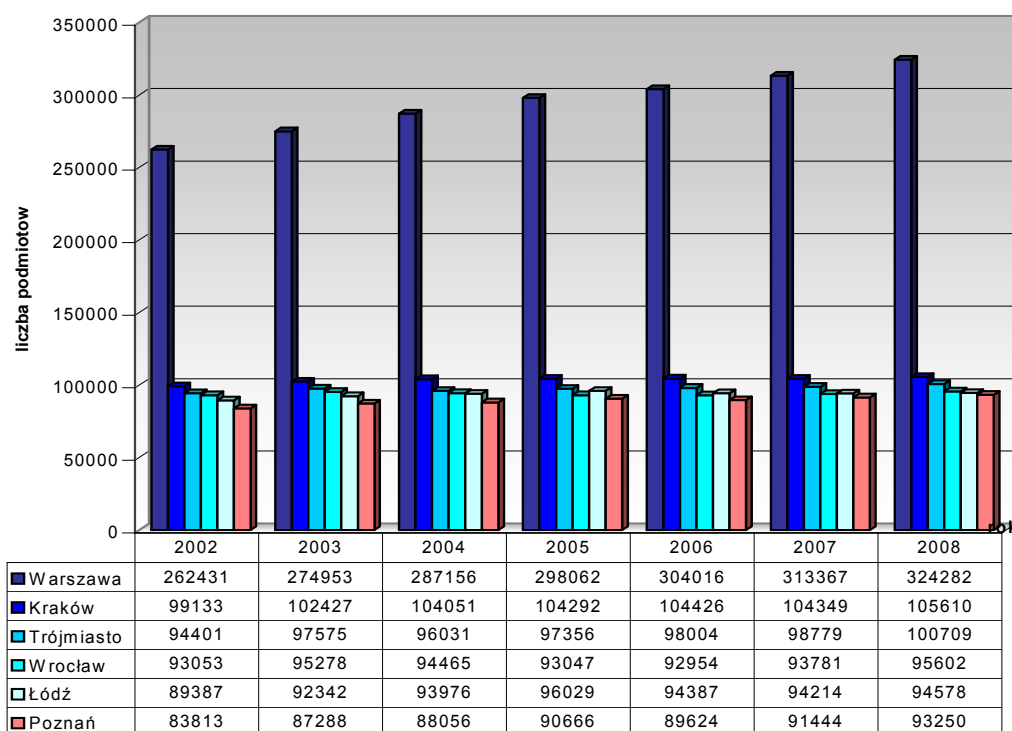
Ogólna charakterystyka podmiotów gospodarki narodowej

Liczba podmiotów gospodarki narodowej

Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Poznaniu w 2008 r. wg systemu REGON wyniosła 93,3 tys., co stanowiło 1/4 wszystkich podmiotów działających w województwie wielkopolskim oraz 2,5% w kraju (Wykres 1). Tym samym Poznań wraz z Wrocławiem i Łodzią znalazł się na czwartym miejscu wśród dużych miast w Polsce, tuż za Trójmiastem (2,7% udział w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w kraju), Krakowem (2,8%) i Warszawą (8,5%).

Po zrelatywizowaniu danych, poprzez przeliczenie liczby podmiotów gospodarczych jaka przypada na 10 tys. mieszkańców, Poznań osiągnął jeden z najlepszych wyników. W poniższym opracowaniu uwzględniono trzy wskaźniki, ogólną liczbę podmiotów, podmioty nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane w danym roku (Tab. 1). Wskaźniki pokazują, iż Poznań - zaraz po Warszawie - wśród dużych miast Polski - był ośrodkiem o najwyższej ogólnej liczbie podmiotów, również nowo zarejestrowanych. Charakteryzował się też jednym z najniższych wskaźników podmiotów wykreślonych z rejestru ewidencji działalności gospodarczej. Porównując wskaźniki, dotyczące ogólnej liczby podmiotów, Poznań awansował z trzeciego miejsca w 2002 r. na 2 miejsce w 2007 r., wyprzedzając Wrocław.

Wykres 1. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w latach 2002-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Tab. 1. Wybrane wskaźniki statystyczne dotyczące podmiotów gospodarczych w latach 2002 - 2008

— wartości najwyższe — wartości najniższe - brak danych

Wyszczególnienie	Rok	Podmioty na 10 tys. ludności		Podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności		Podmioty wykreślone z rejestru na 10 tys. ludności	
		liczba	ranga	liczba	ranga	liczba	ranga
Poznań	2008	1668	II	-	-	-	-
	2007	1630	II	119	II	79	V
	2002	1452	III	-	-	-	-
Wrocław	2008	1511	III	-	-	-	-
	2007	1482	III	111	IV	94	III
	2002	1456	II	-	-	-	-
Łódź	2008	1261	VI	-	-	-	-
	2007	1251	VI	89	VI	87	IV
	2002	1138	VI	-	-	-	-
Trójmiasto	2008	1419	IV	-	-	-	-
	2007	1326	V	112	III	98	II
	2002	1248	V	-	-	-	-
Kraków	2008	1396	V	-	-	-	-
	2007	1379	IV	104	V	102	I
	2002	1309	IV	-	-	-	-
Warszawa	2008	1899	I	-	-	-	-
	2007	1836	I	130	I	75	VI
	2002	1555	I	-	-	-	-

Źródło: GUS

Dynamika liczby podmiotów gospodarki narodowej

W latach 2002-2008 w Poznaniu nastąpił wzrost liczby podmiotów o 11% i był to po Warszawie (24%) najwyższy przyrost podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie spośród wszystkich dużych ośrodków miejskich w Polsce (Tab. 2). Zbliżony do Poznania wzrost dotyczył także Wielkopolski, średnia dynamika w kraju była o kilka procent niższa i osiągnęła poziom 8%. W pozostałych miastach przyrost był poniżej średniej krajowej - w Trójmieście i Krakowie wyniósł 7%, a we Wrocławiu zaledwie 3%. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowano w Poznaniu w 2005 r., podczas gdy w Wielkopolsce, w kraju oraz w innych dużych miastach Polski maksimum wzrostu w ostatnich latach nastąpiło w 2003 r. Jak wynika z Tab. 2, dynamika wzrostu liczby podmiotów gospodarczych od 2004 r. we wszystkich analizowanych miastach wykazuje tendencję spadkową. Odmienna sytuacja miała miejsce w Poznaniu i Wrocławiu, gdzie w 2008 r. przyrost podmiotów gospodarczych był zbliżony do poziomu z 2003 r., podczas gdy w kraju i Wielkopolsce oraz w analizowanych miastach Polski, w odniesieniu do wspomnianych lat porównawczych, zmniejszył się od 1% (w Trójmieście) do 3% (w Łodzi).

Tab. 2. Dynamika ogólnej liczby podmiotów w latach 2002–2008

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Dynamika w latach						Dynamika 2002-2008 (2002=100)	
	2003	2004	2005	2006	2007	2008		
	rok poprzedni = 100						ranga	
Poznań	102	101	103	99	102	102	111	II
Wrocław	102	99	99	100	101	102	103	V
Łódź	103	102	102	98	100	100	106	IV
Trójmiasto	103	98	101	101	101	102	107	III
Kraków	103	102	100	100	100	101	107	III
Warszawa	105	104	104	102	103	103	124	I
Wielkopolska	104	100	102	101	102	103	112	-
Polska	103	100	101	101	101	102	108	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Ujemny bilans podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych zanotowano w Poznaniu w 2006 r. (po raz pierwszy od 1998 r.). Efektem tego był spadek o 1% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych² (Tab. 3). Najwięcej podmiotów w tym czasie wyrejestrowano z rejestru ewidencji działalności gospodarczej w obrębie sekcji handlu i napraw (2.5 tys.), obsługi nieruchomości i firm (1.6 tys.), budownictwa (736), przetwórstwa przemysłowego (668), transportu, gospodarki magazynowej i łączności (505). Jednocześnie w obrębie wyżej wymienionych sekcji zanotowano największą liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, przy czym tylko w przypadku sekcji obsługi nieruchomości i firm końcowy bilans podmiotów zarejestrowanych i wyrejestrowanych był dodatni. Ujemny przyrost podmiotów gospodarczych zanotowano także, dwukrotnie we Wrocławiu w 2004 i 2005 r. (-1%) oraz w Trójmieście w 2004 r. (-2%) i Łodzi w 2006 r. (-2%). W miastach tych największą liczbę wyrejestrowanych i nowo zarejestrowanych podmiotów zaobserwowano w obrębie tych samych sekcji co w Poznaniu. We wszystkich miastach zanotowano natomiast dodatni przyrost liczby firm obsługi nieruchomości i firm.

²Było to jednak spowodowane akcją uaktualniania wpisów o prowadzonej działalności gospodarczej, podjętą przez Wydział Działalności Gospodarczej przy współpracy GUS. Wykreślono wtedy z rejestru REGON podmioty, które w latach poprzednich zakończyły działalność.

Tab. 3. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w Poznaniu w 2006 r.

Sekcja PKD	Podmioty zarejestrowane		Podmioty wyrejestrowane		Bilans
	liczba	ranga	liczba	ranga	liczba
Handel i naprawy	1774	II	2566	I	-792
Obsługa nieruchomości i firm, nauka	1933	I	1601	II	332
Budownictwo	599	III	736	III	-137
Przetwórstwo przemysłowe	390	V	668	IV	-278
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	396	IV	505	V	-109
Działalność usługowa komunalna, społeczna, indywidualna i pozostała	599	III	359	VI	240
Pośrednictwo finansowe	326	VI	297	VII	29
Hotele i restauracje	205	VIII	251	VIII	-46
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	263	VII	139	IX	124
Edukacja	190	IX	144	X	46
Roľnictwo	40	X	26	XI	14
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	2	XI	4	XII	-2
Górnictwo	4	XII	2	XIII	2
Administracja publiczna i obrona narodowa	1	XIII	1	XIV	0
Rybactwo	1	XIII	0	V	1
Ogółem	6723	-	7299	-	- 576

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Regionalnych. GUS

Podmioty gospodarki narodowej wg sektorów

W 2008 r. w Poznaniu 98% (91.7 tys.) ogólnej liczby podmiotów gospodarczych skupiał sektor prywatny (z tego 72% to osoby fizyczne), a pozostałe 2% (ok. 1.6 tys.) sektor publiczny. Odsetek podmiotów gospodarczych w obrębie sektora publicznego w Poznaniu należał w 2008 r. do najniższych spośród dużych miast Polski i był na równym poziomie z Krakowem i Łodzią. Wskaźnik ten był niższy niż w województwie wielkopolskim i całym kraju, gdzie kształtował się na poziomie 3% (Tab. 4).

Tab. 4. Udział sektora publicznego i prywatnego w ogólnej liczbie podmiotów w 2008 r.

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Sektor publiczny		Sektor prywatny			
			ogółem		w tym osoby fizyczne	
	%	ranga	%	ranga	%	ranga
Poznań	2	III	98	II	72	II
Wrocław	4	I	96	IV	69	III
Łódź	2	III	98	II	75	I
Trójmiasto	3	II	97	III	68	IV
Kraków	2	III	98	II	68	IV
Warszawa	1	IV	99	I	65	V
<i>Wielkopolska</i>	3	-	97	-	78	-
<i>Polska</i>	3	-	97	-	76	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

W Poznaniu zanotowano między 2002 a 2008 r., w przeciwieństwie do województwa wielkopolskiego oraz średniej w kraju, spadek liczby podmiotów sektora publicznego o 14%. Podobna sytuacja miała miejsce w innych dużych miastach w Polsce (za wyjątkiem Warszawy), gdzie liczba podmiotów sektora publicznego zmniejszyła się w analizowanych latach od 7% w Łodzi do 27% we Wrocławiu (Tab. 5).

Tab. 5. Dynamika podmiotów sektora publicznego i prywatnego w latach 2002- 2008

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka a – 2007 b - 2008		Sektor publiczny		Sektor prywatny			
				ogółem		w tym osoby fizyczne	
		(2002=100)	ranga	(2002=100)	ranga	(2002=100)	ranga
Poznań	a	99	V	109	II	105	II
	b	86	IV	112	II	107	II
Wrocław	a	100	IV	101	V	95	V
	b	73	VI	104	VI	96	VI
Łódź	a	110	II	105	IV	102	III
	b	93	II	106	V	103	III
Trójmiasto	a	105	III	105	IV	100	IV
	b	83	V	108	III	101	IV
Kraków	a	93	VI	106	III	100	IV
	b	87	III	107	IV	100	V
Warszawa	a	139	I	119	I	115	I
	b	128	I	124	I	119	I
<i>Wielkopolska</i>	a	117	-	109	-	106	-
	b	112	-	112	-	109	-
<i>Kraj</i>	a	116	-	106	-	103	-
	b	103	-	109	-	105	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Tendencja malejąca podmiotów sektora publicznego utrzymuje się w Poznaniu od 2006 r., podczas gdy w innych miastach do 2007 r. obserwowano w tym sektorze wzrost liczby podmiotów.

Przyrost podmiotów gospodarczych w obrębie sektora prywatnego nastąpił w 2008 r. we wszystkich porównywanych w opracowaniu ośrodkach, przy czym Poznań odnotował jeden z najwyższych wskaźników wzrostu, tj. o 12%. Wyższy przyrost podmiotów gospodarczych osiągnęła tylko Warszawa (24%).

Podmioty gospodarki narodowej wg klasy wielkości

Udział podmiotów małych, średnich i dużych³

Analizując poziom zatrudnienia, struktura podmiotów gospodarczych w Poznaniu przedstawiała się podobnie jak w innych dużych miastach w Polsce. W 2008 r. w stolicy Wielkopolski ok. 99% (92.3 tys.) wszystkich podmiotów stanowiły firmy małe, zatrudniające poniżej 50 osób, przy czym większość (88.3 tys.) to podmioty mikro zatrudniające maksymalnie 9 osób. W grupie firm średnich (50-249 osób) działalność prowadziło ponad 700 podmiotów, a wśród dużych - ok. 170, z czego nieco ponad 1/5 stanowiły firmy powyżej tysiąca osób (Tab.6).

Tab. 6. Struktura podmiotów wg wielkości w 2008 r.

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Podmioty ogółem				
	Małe		Średnie	Duże	
	0-9 osób	10-49 osób	50-249 osób	250-999 osób	1000 i więcej osób
	%				
Poznań	94,7	4,3	0,8	0,1	0,04
Wrocław	96,2	3	0,7	0,1	0,03
Łódź	94,7	4,3	0,8	0,1	0,02
Trójmiasto	95,0	4,1	0,8	0,1	0,02
Kraków	94,4	4,5	0,9	0,2	0,03
Warszawa	95,0	3,9	0,8	0,2	0,07
Wielkopolska	94,4	4,6	0,9	0,1	0,02
Polska	95	4,1	0,8	0,1	0,02

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Analizując udział firm małych, średnich i dużych w oparciu o sektory własności, zauważyć można, że zarówno w Poznaniu, jak i innych porównywanych w opracowaniu ośrodkach miejskich - około 99% firm sektora prywatnego stanowią firmy małe (Tab.7).

³ Klasyfikacja podmiotów gospodarczych na małe, średnie i duże z uwagi na zakres tematyczny tegoż opracowania oparta została na jednym czynniku, mianowicie liczbie osób, które firma zatrudnia. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej w rozdz. 7, art. 104, 105, 106 wskazuje inne czynniki, warunkujące zaklasyfikowanie do danej grupy, między innymi wysokość rocznego obrotu netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych. Z tego też względu podział w opracowaniu nie ma powiązania z pojęciem małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

Tab. 7. Struktura podmiotów sektora prywatnego wg wielkości w 2008 r.

Nazwa ośrodka	Podmioty sektora prywatnego				
	Małe		Średnie	Duże	
	0-9 osób	10-49 osób	50-249 osób	250-999 osób	1000 i więcej osób
	%				
Poznań	95,4	3,8	0,6	0,1	0,02
Wrocław	96,7	2,7	0,5	0,1	0,02
Łódź	95,5	3,9	0,5	0,1	0,02
Trójmiasto	95,7	3,7	0,5	0,1	0,01
Kraków	95,2	4,1	0,6	0,1	0,02
Warszawa	95,6	3,6	0,6	0,1	0,04
Wielkopolska	95,6	3,7	0,6	0,1	0,01
Kraj	96,2	3,2	0,5	0,1	0,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Choć w sektorze publicznym - wśród działających podmiotów małe firmy są w większości, to w Poznaniu ich odsetek w 2008 r. był znacznie mniejszy niż w przypadku sektora prywatnego i wynosił ok. 85% (z tego większość to podmioty zatrudniające poniżej 9 osób). Firmy średnie i duże sektora publicznego w tym okresie stanowiły w Poznaniu odpowiednio ok. 12% i 4% udziału (Tab. 8).

Tab. 8. Struktura podmiotów sektora publicznego wg wielkości w 2008 r.

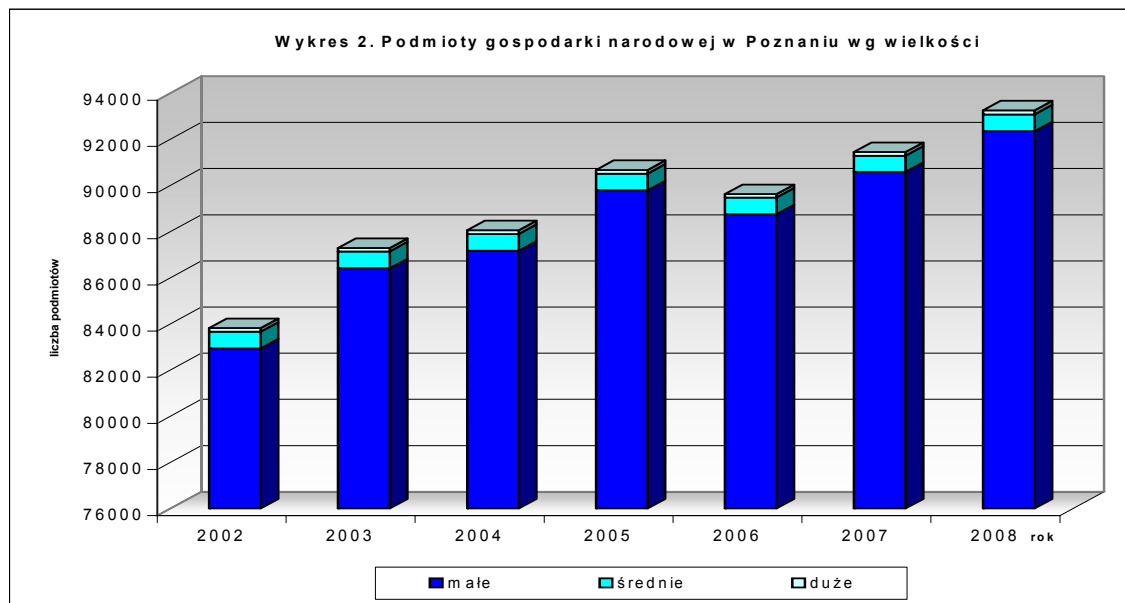
— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Podmioty sektora publicznego				
	Małe		Średnie	Duże	
	0-9 osób	10-49 osób	50-249 osób	250-999 osób	1000 i więcej osób
	%				
Poznań	53,5	30,3	11,7	3,1	1,4
Wrocław	82,7	10	5,7	1,3	0,3
Łódź	62,3	23	12,2	2	0,5
Trójmiasto	71,8	17,2	8,6	1,9	0,5
Kraków	49,8	30,5	15	3,6	1,1
Warszawa	54	23,8	15,8	4,4	2
Wielkopolska	52,4	37	9,2	1,1	0,3
Kraj	58,2	31,5	8,8	1,2	0,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Dynamika podmiotów gospodarki narodowej wg wielkości

Dynamika podmiotów gospodarczych, biorąc pod uwagę wielkość zatrudnienia, pokazuje, iż w latach 2002-2008 w Poznaniu zanotowano przyrost podmiotów we wszystkich klasach wielkościowych⁴. Najwyższy wzrost (tj. o 19%) liczby podmiotów gospodarczych nastąpił w obrębie firm małych, zatrudniających od 10-49 osób (Wykres 2). Jest to po Wrocławiu (27%) najwyższy wskaźnik w tej kategorii w porównaniu z innymi miastami Polski. Jego wartość plasuje się także nieco powyżej średniej krajowej (18%) i poniżej średniej województwa wielkopolskiego (23%).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

O blisko 1/5 zanotowano ponadto wzrost podmiotów w klasie firm dużych, zatrudniających od 250-999 osób. Pozostałe miasta (za wyjątkiem Warszawy) zanotowały natomiast w tym zakresie spadek liczby podmiotów, wahający się od 5% we Wrocławiu do ok. 1/3 w Łodzi. W Poznaniu wyraźny przyrost podmiotów zanotowano również wśród podmiotów mikro zatrudniających poniżej 9 osób (11%), przy czym w tej kategorii firm wyższy wzrost zaobserwowano tylko w Warszawie (24%).

W sektorze publicznym w Poznaniu, podobnie jak w Trójmieście i Krakowie, najszybciej rozwijały się firmy małe, zatrudniające od 10 do 49 osób. W 2008 r. w porównaniu z 2002 r. zanotowano w tych miastach wzrost o 58% (Trójmiasto), 20% (Poznań), 8% (Kraków). Jest to sytuacja różna od przeciętnej w województwie, gdzie w ciągu minionych lat w sektorze publicznym w najwyższym stopniu nastąpił rozwój mikro firm. Podobnie było w Warszawie, gdzie liczba firm mikro w porównaniu z 2002 r. wzrosła prawie dwukrotnie. Z kolei w pozostałych dużych ośrodkach w kraju nastąpił wyraźny spadek liczby mikro firm. Dotyczy to szczególnie Wrocławia (o 1/3), Trójmiasta i Poznania (o 1/5) oraz Krakowa (o 1/4). Spadek udziału podmiotów sektora publicznego w kategorii firm średnich i dużych zanotowano we wszystkich analizowanych w opracowaniu ośrodkach miejskich. Oscylował on w granicach 42% w Trójmieście⁵ i 1% we Wrocławiu⁶. Wyjątkiem był tylko Poznań, gdzie nastąpił 2% przyrost podmiotów w kategorii firm dużych (250-999 osób) sektora publicznego (Tab. 9).

⁴ W 2007 r. sytuacja przedstawiała się nieco inaczej. W porównaniu z 2002 r. zanotowano bowiem spadek liczby podmiotów w kategorii firm średnich, zatrudniających od 50-249 osób (- 3%), oraz ponad 6% spadek liczby firm dużych, zatrudniających 1000 i więcej osób.

⁵ W obrębie przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 1000 osób.

⁶ W obrębie przedsiębiorstw zatrudniających od 50-249 osób.

Tab. 9. Dynamika podmiotów sektora publicznego i prywatnego wg wielkości w latach 2002-2008

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka a – sektor publiczny b – sektor prywatny		Dynamika podmiotów (2002=100)									
		Małe				Średnie		Duże			
		0-9 osób		10-49 osób		50-249 osób		250-999 osób		1000 i więcej osób	
		%	ranga	%	ranga	%	ranga	%	ranga	%	ranga
Poznań	a	75	IV	120	II	82	V	102	I	88	II
	b	112	II	119	II	110	III	128	I	145	V
Wrocław	a	70	V	100	IV	99	I	73	V	60	V
	b	104	V	132	I	108	V	112	III	146	IV
Łódź	a	99	II	90	V	83	IV	65	VI	69	III
	b	106	IV	113	V	107	VI	73	VI	167	II
Trójmiasto	a	75	IV	158	I	86	III	78	IV	58	VI
	b	107	III	114	IV	114	II	106	IV	183	I
Kraków	a	79	III	108	IV	83	IV	87	II	64	IV
	b	106	IV	119	II	109	IV	92	V	150	III
Warszawa	a	171	I	109	III	92	II	82	III	91	I
	b	124	I	117	III	121	I	115	II	116	VI
Wielkopolska	a	116	-	114	-	94	-	72	-	68	-
	b	111	-	126	-	107	-	110	-	138	-
Polska	a	104	-	108	-	92	-	72	-	64	-
	b	108	-	121	-	109	-	102	-	119	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

W sektorze prywatnym między 2002 a 2008 r. zanotowano we wszystkich dużych ośrodkach miejskich w kraju procentowy wzrost liczby podmiotów w każdej klasie wielkości, z dwoma wyjątkami - Łodzią, gdzie nastąpił spadek liczby podmiotów w kategorii firm dużych zatrudniających 250-999 osób o nieco ponad 1/4 i Krakowem (o 8%). W Poznaniu, podobnie jak w Trójmieście, Łodzi, Krakowie i Wrocławiu, w ostatnich latach najdynamiczniej rozwijały się firmy duże (zatrudniające co najmniej 1000 osób), przy czym 45% przyrost tych firm w Poznaniu w 2008 r. w porównaniu z 2002 r. był jednym z najniższych wskaźników. Jednakże biorąc pod uwagę wszystkie duże firmy, a więc zatrudniające powyżej 1000 osób, i mniejsze, zatrudniające od 250 do 999 osób, to w Poznaniu zanotowano najwyższy (30%) przyrost dużych firm sektora prywatnego. Dodatkim przyrostem charakteryzowały się jeszcze Wrocław (17%), Warszawa (15%) i Trójmiasto (13%). Z kolei w pozostałych miastach nastąpił spadek liczby dużych firm sektora prywatnego (o 2% w Krakowie i 17% w Łodzi)⁷.

⁷ W 2007 r. spadek liczby dużych podmiotów w porównaniu z 2002 r. zanotowano także we Wrocławiu i Trójmieście (3%).

Podmioty gospodarki narodowej wg formy prawnej

Struktura podmiotów gospodarki narodowej wg formy prawnej

Struktura podmiotów gospodarczych wg formy prawnej działania w dużych miastach w Polsce w stosunku do ogólnej ich liczby w kraju w 2008 r. była podobna⁸. W Poznaniu działalność prowadziło 12 przedsiębiorstw państwowych, które stanowiły 3,3% wszystkich firm państwowych w kraju. Jak pokazuje Tab. 10 był to relatywnie wysoki wskaźnik w porównaniu na przykład z Wrocławiem, który skupiał niecały procent firm państwowych (2 przedsiębiorstwa). Pierwsze miejsce pod tym względem zajęła Łódź z blisko 6% udziałem (21 przedsiębiorstw państwowych).

Pozostałe wskaźniki dotyczące udziału spółek, spółdzielni, fundacji, stowarzyszeń i osób fizycznych w ogólnej ich liczbie w kraju plasują Poznań mniej więcej na środkowym miejscu w porównaniu z innymi dużymi miastami.

Tab. 10. Udział podmiotów w poszczególnych ośrodkach w 2008 r.

— wartości najwyższe — wartości najniższe (I) - ranga

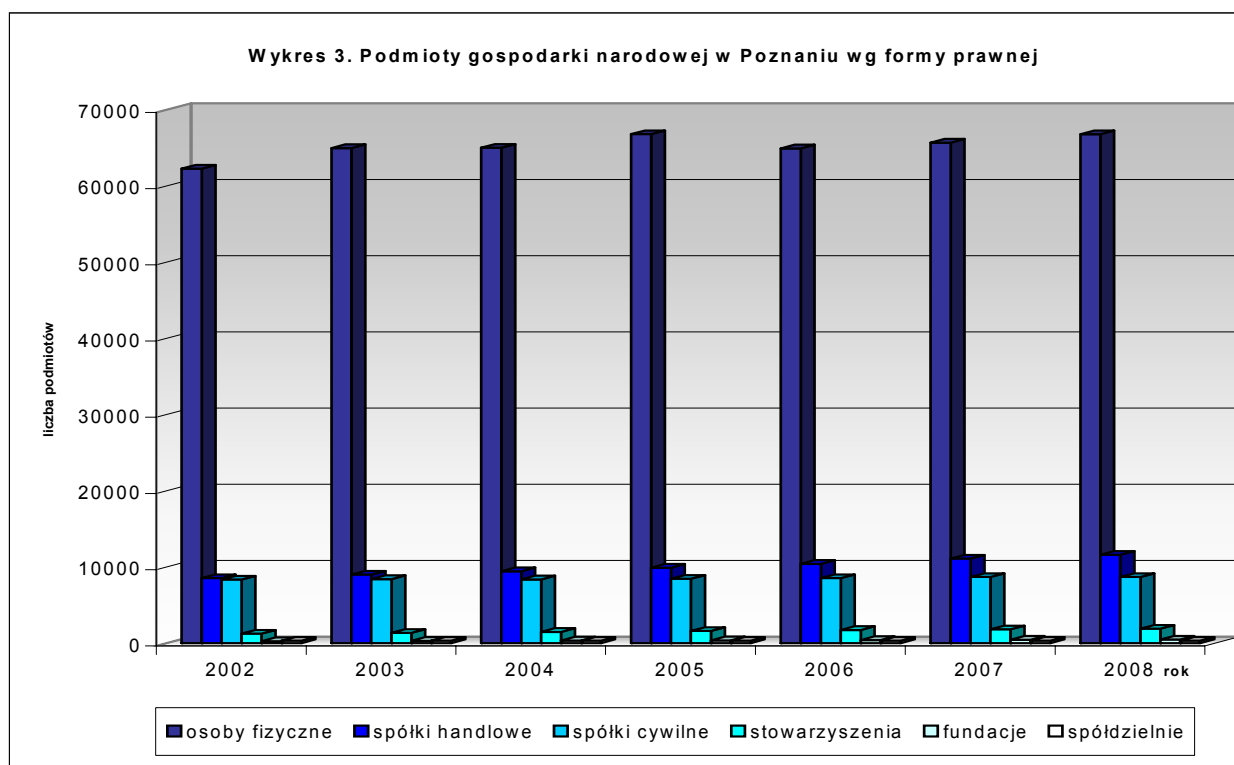
Nazwa ośrodka	Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki			Spółdzielnie	Fundacje	Stowarzy-szenia	Osoby fizyczne
		razem	handlowe	cywilne				
		% (Polska = 100)						
Poznań	3,3 (II)	3,7 (III)	4,3 (III)	3,1 (III)	1,7 (IV)	4,3 (III)	2,2 (III)	2,3 (III)
Wrocław	0,6 (V)	3,5 (IV)	4,1 (IV)	3 (IV)	2,2 (III)	4,4 (II)	2,1 (IV)	2,3 (III)
Łódź	5,8 (I)	3 (V)	2,7 (V)	3,3 (II)	1,3 (V)	3,9 (IV)	2 (V)	2,5 (I)
Trójmiasto	1,4 (IV)	3,8 (II)	4,9 (I)	2,7 (V)	2,5 (I)	4,4 (II)	2,3 (II)	2,4 (II)
Kraków	2,8 (III)	4,5 (I)	4,6 (II)	4,5 (I)	2,3 (II)	6,1 (I)	2,4 (I)	2,5 (I)
Warszawa	24	16,3	22,2	10,7	9,1	32,2	6,4	7,4
Wielkopolska	8,8	9,1	9,0	9,1	10,2	6,7	9,7	9,9
Polska	100	100	100	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Struktura i dynamika podmiotów gospodarki narodowej wg podstawowej i szczególnej formy prawnej

Z analizy struktury podmiotów gospodarczych funkcjonujących w Poznaniu w 2008 r. wg kryterium podstawowej i szczególnej formy prawnej działania wynika, że blisko 3/4 ogólnej ich liczby stanowiły osoby fizyczne (66.8 tys.), a co piąta firma była spółką (20.3 tys.), przy czym częściej spółką handlową (11.6 tys., tj. 12% ogółu podmiotów) niż cywilną (8.7 tys., tj. 9%). Udział pozostałych podmiotów był niewielki (Wykres 3.). Uwagę zwraca jednakże znaczny odsetek stowarzyszeń - ok. 2% (1.9 tys.), który był jednym z najwyższych wśród dużych miast w Polsce. Struktura podmiotów gospodarczych z uwagi na to kryterium we wszystkich analizowanych w opracowaniu ośrodkach była podobna i stabilna (Tab. 11).

⁸ We wnioskach do tego zestawienia celowo pominięta została Warszawa z uwagi na znaczne dysproporcje pomiędzy liczbą podmiotów gospodarczych w stolicy Polski a w innych dużych miastach naszego kraju. Analogicznie znaczne dysproporcje wystąpiły także w rozbiu podmiotów gospodarczych z uwagi na formę prawną działalności, dlatego porównanie w tym zakresie byłoby bezzasadne.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Tab. 11. Struktura podmiotów wg formy prawnej działania w latach 2002-2008

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka a – 2008 b – 2002		Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki			Spółdzielnie	Fundacje	Stowarzyszenia	Osoby fizycz- ne
			razem	handlowe	cywilne				
			%						
Poznań	a	0,01	21,7	12,4	9,3	0,3	0,5	2	71,6
	b	0,07	20,1	10,2	9,9	0,4	0,3	1,5	74,3
Wrocław	a	0,002	20,2	11,5	8,7	0,4	0,5	1,8	68,8
	b	0,04	17,2	8,1	9,1	0,4	0,2	1,3	73,3
Łódź	a	0,02	17,3	7,8	9,5	0,2	0,4	1,8	75,5
	b	0,11	16,2	6,3	9,9	0,2	0,2	1,3	77,8
Trójmiasto	a	0,005	20,5	13,2	7,3	0,4	0,5	1,9	68
	b	0,04	18,7	11,4	7,3	0,5	0,3	1,5	71,5
Kraków	a	0,01	23,5	11,8	11,7	0,4	0,6	1,9	68,3
	b	0,06	20,9	8,5	12,4	0,4	0,4	1,4	72,7
Warszawa	a	0,03	27,5	18,4	9,1	0,5	1	1,7	64,9
	b	0,08	26,4	15,6	10,8	0,6	0,9	1,4	67,3
Wielkopolska	a	0,01	13,7	6,7	7	0,5	0,2	2,3	78,2
	b	0,05	13	5,4	7,6	0,6	0,1	1,7	80,4
Polska	a	0,01	14,5	7,2	7,3	0,5	0,3	2,2	75,7
	b	0,06	13,8	5,7	8,1	0,5	0,2	1,6	78,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

W Poznaniu, podobnie jak w innych dużych miastach w kraju, zmniejszył się udział przedsiębiorstw państwowych i osób fizycznych, wzrósł natomiast odsetek spółek oraz fundacji i stowarzyszeń. W dwóch ostatnich formach największy przyrost zanotowano w 2008 r. w porównaniu z 2002 r. było to odpowiednio 84% i 52%. O 1/5 wzrosła w Poznaniu liczba spółek, przy czym najdynamiczniej rozwijały się spółki handlowe (wzrost o 1/3). W kategorii przedsiębiorstw państwowych między 2002 a 2008 r. w Poznaniu działalność zakończyło 49 firm (tj. ok. 3/4). Największy spadek udziału przedsiębiorstw państwowych zanotowano we Wrocławiu, gdzie pozostało 6% podmiotów państwowych w stosunku do 2002 r. Nieco więcej, tj. 13%, pozostało ich w Trójmieście (Tab. 12).

Tab. 12. Dynamika podmiotów z uwagi na formę prawną działania w latach 2002-2008

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Przedsiębiorstwa państwowe	Spółki			Spółdzielnie	Fundacje	Stowarzyszenia	Osoby fizyczne
		razem	handlowe	cywilne				
	(2002=100)							
Poznań	20	120	136	104	99	184	152	107
Wrocław	6	121	146	98	96	219	143	96
Łódź	22	113	130	102	98	195	148	103
Trójmiasto	13	117	124	107	95	183	134	102
Kraków	18	120	148	101	96	175	147	100
Warszawa	39	129	146	104	100	149	143	119
Wielkopolska	18	117	140	102	93	186	152	109
Polska	19	114	137	98	93	169	149	105

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Spółki handlowe

Spółki handlowe wg formy prawnej

W kategorii spółek handlowych, których w Poznaniu w 2008 r. było zarejestrowanych nieco ponad 11.5 tys., dominowały spółki kapitałowe w liczbie ponad 10 tys. (90%), ze znaczną przewagą spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (86%). Pozostałe 10% (ok. 1.2 tys.) stanowiły spółki osobowe, przy czym w tej grupie największy odsetek stanowiły spółki jawne - 7% (823), następnie komandytowe - blisko 3% (299), partnerskie - 0,4% (52) i komandytowo-akcyjne 0,4% (41). Podobną strukturę odnotowano we wszystkich dużych miastach w całym kraju (Tab. 13).

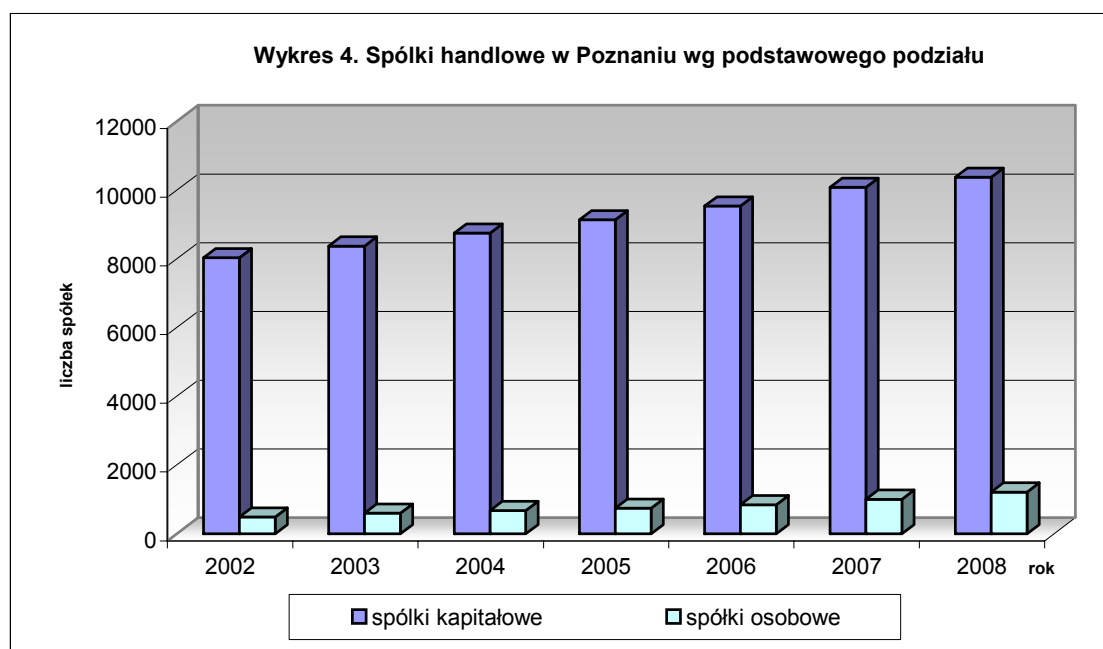
Tab. 13. Struktura spółek handlowych w 2008 r.

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Spółki kapitałowe			Spółki osobowe				
	razem	akcyjne	z o.o.	razem	partnerskie	jawne	komandytowe	komandytowo-akcyjne
	%							
Poznań	89,5	3,7	85,8	10,5	0,4	7,1	2,6	0,4
Wrocław	89,6	3,3	86,3	10,4	0,6	7,4	2	0,5
Łódź	85,9	3,4	82,5	14,1	0,4	12,2	1,3	0,2
Trójmiasto	92,5	4,3	88,2	7,5	0,5	5,8	1	0,2
Kraków	85,4	3,8	81,6	14,6	0,5	10,5	3,1	0,6
Warszawa	92,7	3,9	88,7	7,3	0,2	4,8	1,9	0,4
Wielkopolska	85,1	3,1	82	14,9	0,4	12,2	2,1	0,2
Polska	86,7	3,3	83,4	13,3	0,4	11,3	1,4	0,2

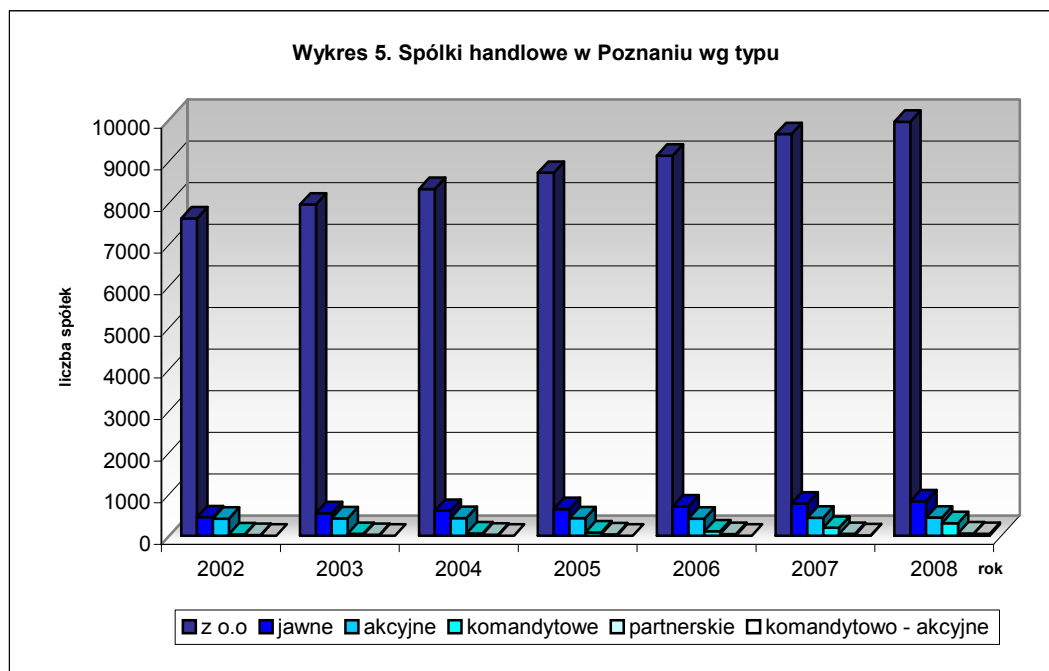
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

W latach 2002-2008 liczba spółek handlowych w Poznaniu zwiększyła się o ok. 3 tys.¹², tj. ponad 1/3 (Wykres 4). Wzrost nastąpił we wszystkich typach spółek, przy czym najwięcej spółek (blisko 2.5 tys.) zarejestrowano w grupie spółek kapitałowych i były to przede wszystkim spółki z o.o. (Wykres 5., Tab.14).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

¹² W 2008 r. Poznań został liderem czasopisma „Forbes” w kategorii największego przyrostu liczby spółek prawa handlowego w latach 2002-2007, deklasując, m.in. Gdańsk, Wrocław, Warszawę i Kraków. Doceniono tym samym dobry klimat dla biznesu i rozwoju przedsiębiorczości w Poznaniu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Tab. 14. Dynamika spółek handlowych w latach 2002-2008

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Ogółem	Spółki kapitałowe			Spółki osobowe			
		razem	akcyjne	z o.o.	razem	partnerskie	jawne	komandytowe
		(2002=100)						
Poznań	136	129	106	130	247	306	186	906
Wrocław	146	141	112	143	208	339	166	519
Łódź	130	124	95	126	183	467	165	539
Trójmiasto	124	120	103	121	196	268	167	554
Kraków	148	140	110	141	223	483	173	735
Warszawa	146	142	115	143	246	503	184	617
Wielkopolska	140	132	103	134	204	283	176	828
Polska	137	131	103	133	188	288	169	579

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Pozostałe 723 zarejestrowane spółki to spółki osobowe, w szczególności jawne - 381 i komandytowe - 266. Największy procentowy wzrost w Poznaniu, podobnie jak w innych dużych miastach Polski, dotyczył spółek osobowych komandytowych, których liczba powiększyła się dziewięciokrotnie. Trzykrotnie zwiększyła się także liczba spółek partnerskich. Najmniejsza dynamika w kategorii spółek handlowych (wzrost o 6%) dotyczyła spółek kapitałowych akcyjnych. Przełomowym dla spółek komandytowo-akcyjnych był 2006 rok, kiedy to po raz pierwszy w Poznaniu zarejestrowano tego rodzaju spółkę (w roku następnym kolejne 8, a w 2008 r. 32 spółki). Zjawisko to wystąpiło także w innych dużych ośrodkach miejskich w Polsce, dzięki czemu liczba tego rodzaju spółek w kraju w ciągu ostatnich dwóch lat zwiększyła się ponad dwukrotnie.

Spółki handlowe wg formy własności

W strukturze spółek handlowych wg rodzaju kapitału w Poznaniu w 2008 r. 86% (ok. 10 tys.) stanowiły spółki z kapitałem prywatnym krajowym, a co czwarta była spółką z kapitałem zagranicznym (2.7 tys.), przy czym co siódma (1.6 tys.) wyłącznie z kapitałem zagranicznym. Pozostałe spółki, czyli Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych i samorządu terytorialnego, stanowiły nieco ponad 2% (Tab. 15).

Tab. 15. Struktura spółek handlowych¹⁰ wg formy własności w 2008 r.

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Skarbu Państwa		Państwowych osób prawnych		Samorządu terytorialnego		Prywatnego krajowego		Zagranicznego	
	razem	w tym jed- no- osobowe	razem	w tym o jedno - rodnym rodzaju	razem	w tym o jedno - rodnym rodzaju	razem	w tym o jedno - rodnym rodzaju	razem	w tym o jedno - rodnym rodzaju
	%									
Poznań	0,3	0,2	1,9	0,5	0,2	0,1	85,5	71,7	23	13,6
Wrocław	0,3	0,1	0,8	0,1	0,3	0,1	82,9	68,7	27	16,7
Łódź	0,6	0,2	1,5	0,3	0,4	0,2	86,6	73,6	21,6	12,5
Trójmiasto	0,5	0,1	1,9	0,2	0,4	0,2	89	75,6	18,9	10,3
Kraków	0,5	0,1	1,3	0,3	0,3	0,1	87,7	74,7	19,5	11,6
Warszawa	0,4	0,1	1,1	0,2	0,1	0,1	77	63,8	32	22,4
Wielkopolska	0,6	0,3	1,6	0,5	1	0,7	85,3	71,4	23,1	13
Polska	0,6	0,2	1,4	0,3	1	0,6	84,3	71	23,7	14,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

W pozostałych dużych miastach w Polsce struktura spółek wg rodzaju kapitału kształtowała się podobnie, jednak miastem o najwyższym udziale spółek z kapitałem zagranicznym (32%) i jednocześnie najniższym odsetkiem spółek z kapitałem prywatnym krajowym (77%) w 2008 r. była Warszawa. Z kolei najmniejszym odsetkiem spółek z kapitałem zagranicznym (19%), a zarazem największym udziałem spółek z kapitałem prywatnym krajowym (89%) charakteryzowało się Trójmiasto. Dane te uwzględniają jednakże spółki mieszane¹¹, dlatego też analizując udział spółek wyłącznie z kapitałem zagranicznym Poznań wraz z Łodzią, Krakowem i Wrocławiem są miastami z ok. 60% ich udziałem. Wyższy udział tak zwanych „czystych” spółek z kapitałem zagranicznym (70%) stwierdzono w Warszawie, a niższy (nieco ponad 50%) w Trójmieście. W stosunku do wszystkich zarejestrowanych w Polsce spółek z kapitałem zagranicznym Poznań (z 4% udziałem) wyprzedził tylko Wrocław z blisko 5% udziałem. Z kolei największy odsetek spółek z udziałem jednorodnego kapitału prywatnego krajowego miało Trójmiasto (5,3%), a tuż za nim Kraków (ok. 5%) i Poznań (4,4%) (Tab. 16).

¹⁰ Sumy danych dotyczące spółek wg rodzaju kapitału nie równają się ich ogólnej liczbie, ponieważ spółki o mieszanym kapitale występują w dwóch lub więcej rubrykach tabeli, zależnie od rodzaju kapitału zaangażowanego w spółce.

¹¹ Tworzone przez co najmniej dwa podmioty, reprezentujące dwa różne rodzaje własności.

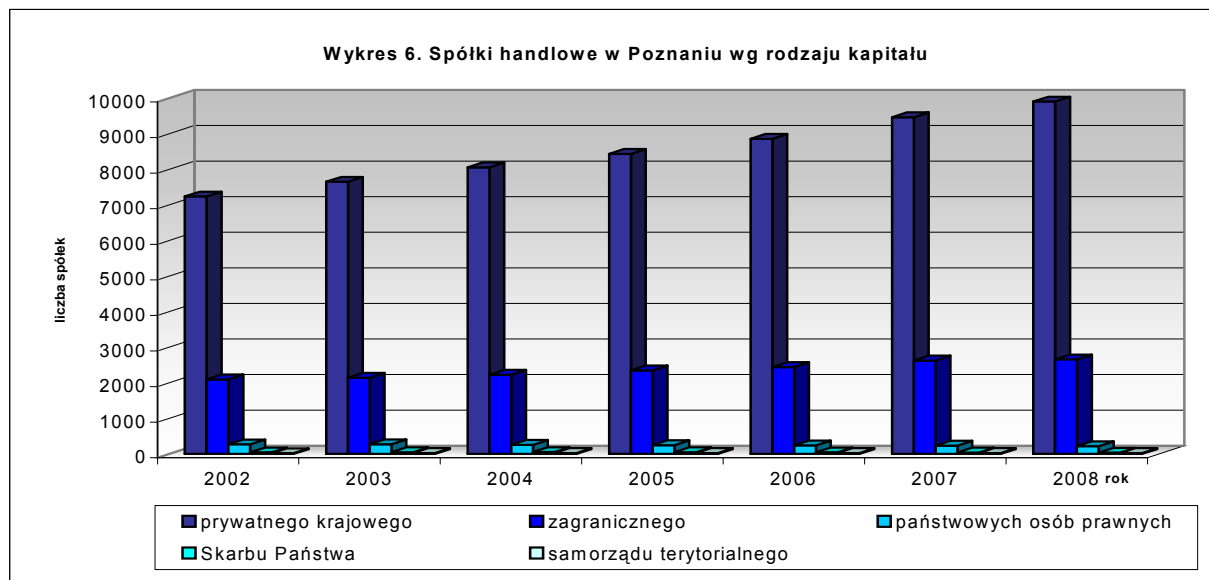
Tab. 16. Udział spółek handlowych wg jednorodnego rodzaju kapitału w ogólnej ich liczbie w Polsce w 2008 r.

— wartości najwyższe — wartości najniższe

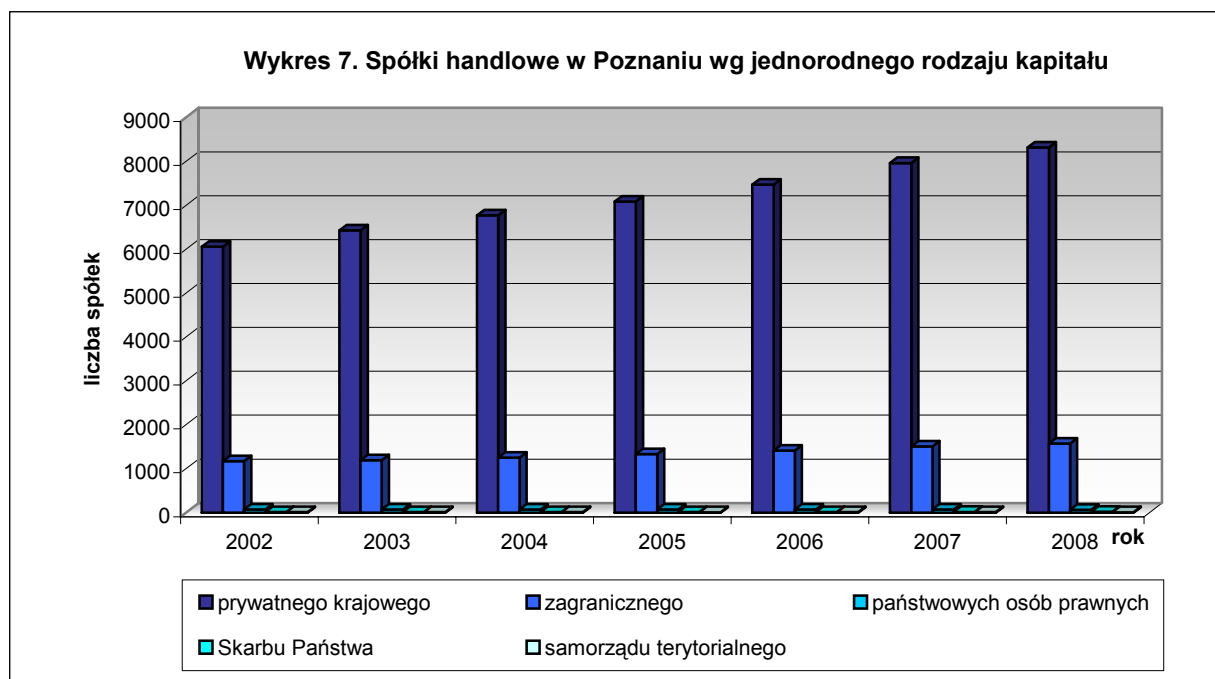
Nazwa ośrodka	Skarbu Państwa	Państwowych osób prawnych	Samorządu terytorialnego	Prywatnego krajowego	Zagranicznego
	%				
Poznań	3,3	6,5	0,5	4,4	4,1
Wrocław	2,6	1,2	0,9	4	4,8
Łódź	2,3	2	0,7	2,8	2,4
Trójmiasto	2,9	3,4	1,4	5,3	3,5
Kraków	2,3	4	0,7	4,9	3,7
Warszawa	11,7	14,1	2	20	35
Wielkopolska	11,2	11,9	9,9	9,1	8,2
Polska	100	100	100	100	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

W latach 2002-2008 w Poznaniu, jak i innych miastach Polski (za wyjątkiem Trójmiasta – Tab. 17) nastąpił spadek udziału podmiotów w kategorii spółek Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych. W Poznaniu było to w jednym i drugim przypadku blisko 20%. Liczba pozostałych spółek zwiększyła się. Najdynamiczniej rozwinęły się w Poznaniu spółki z udziałem prywatnego kapitału krajowego (wzrost o ponad 1/3) (Wykresy 6 i 7).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Tab. 17. Dynamika spółek handlowych wg rodzaju kapitału w latach 2002-2008

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka a – 2007 b - 2008		Skarbu Państwa		Państwowych osób prawnych		Samorządu terytorialnego		Prywatnego krajowego		Zagranicznego	
		razem	w tym jedno-osobowe	razem	w tym o jedno-rodnym rodzaju	razem	w tym o jedno-rodnym rodzaju	razem	w tym o jedno-rodnym rodzaju	razem	W tym o jedno-rodnym rodzaju
		(2002=100)									
Poznań	a	87	115	87	93	113	100	131	132	124	129
	b	83	154	81	87	117	89	137	137	127	135
Wrocław	a	91	85	83	85	126	163	139	139	137	147
	b	78	80	79	85	153	188	145	145	143	154
Łódź	a	83	78	80	87	86	133	127	128	120	127
	b	71	78	75	83	86	133	130	131	124	132
Trójmiasto	a	107	75	89	79	111	110	120	119	119	122
	b	103	90	85	82	113	120	124	123	124	128
Kraków	a	93	83	81	93	117	108	138	136	148	164
	b	79	78	75	84	107	100	146	145	156	174
Warszawa	a	82	94	80	84	98	113	140	141	135	139
	b	76	103	75	78	93	117	148	148	140	146
Wielkopolska	a	82	95	86	90	104	105	134	136	128	133
	b	72	111	76	83	108	111	141	143	131	139
Polska	a	81	83	82	80	105	107	131	132	130	139
	b	71	85	74	72	106	111	137	138	135	146

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

Mniejszy wzrost, tj. o nieco ponad 1/4 zanotowano wśród spółek z udziałem kapitału zagranicznego. Miastem o wysokiej, bo ponad 50%, dynamice wzrostu spółek z kapitałem zagranicznym w latach 2002-2008 był Kraków, z kolei najmniejsza dynamika wystąpiła w Trójmieście i Łodzi (wzrost spółek z zagranicznym kapitałem o blisko 1/4).

Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji PKD

Wg Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2008 r. w Poznaniu najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych było w sekcji handlu i napraw (ok. 26 tys.), stanowiąc 27% udziału w ogólnej liczbie podmiotów. Mniej, bo 1/4, stanowiły podmioty zajmujące się obsługą nieruchomości i firm (ok. 22 tys.). Co dziesiąta firma zarejestrowana była w sekcji budownictwo, a co jedenasta w sekcji przetwórstwo przemysłowe. Transport i łączność skupiały 7% (6,6 tys.) wszystkich podmiotów działających w Poznaniu, 6% (5,3 tys.) skupiała ochrona zdrowia i pomoc społeczna, a ok. 4% (3,7 tys.) firmy z zakresu pośrednictwa finansowego.

Podobną strukturą charakteryzowały się także inne duże miasta w Polsce (Tab. 18).

Tab. 18. Struktura podmiotów wg sekcji PKD¹² w 2008 r.

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Rolnictwo	Rybnictwo	Górnictwo	Przetwórstwo przemysłowe	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport i łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm, nauka	Administracja publiczna	Edukacja	Ochrona zdrowia,	Działalność usługowa komunalna, społeczna
	%														
Poznań	0,7	0,008	0,05	9	0,1	9,8	27,4	2,3	7,1	4	24,1	0,1	2,4	5,7	7,3
Wrocław	0,6	0,009	0,05	7,8	0,05	10,3	26,5	2,2	6,7	4,1	27,1	0,1	2,3	5,3	6,7
Łódź	0,6	0,011	0,02	13,6	0,03	8,2	30,9	2,5	7,3	4,3	18,1	0,1	2,4	4,9	7,1
Trójmiasto ¹³	0,5	0,111	0,05	12	0,1	9,5	24,8	2,7	7,7	4,7	24,3	0,2	2,2	4,7	6,7
Kraków	0,5	0,003	0,05	8,4	0,05	8,9	27,2	3,2	8,2	4	23,7	0,1	2,5	5,8	7,5
Warszawa	0,5	0,007	0,05	8,5	0,1	8,2	26,8	2,2	8,2	4,1	27,2	0,1	2,5	4	7,7
Wielkopolska	3,9	0,017	0,07	10,7	0,09	12,6	29,6	2,3	6,4	3,3	16	0,8	2,5	4,7	7
Polska	2,5	0,053	0,07	9,9	0,12	11,3	30,2	3,1	7,2	3,7	16,9	0,7	2,6	4,6	7,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

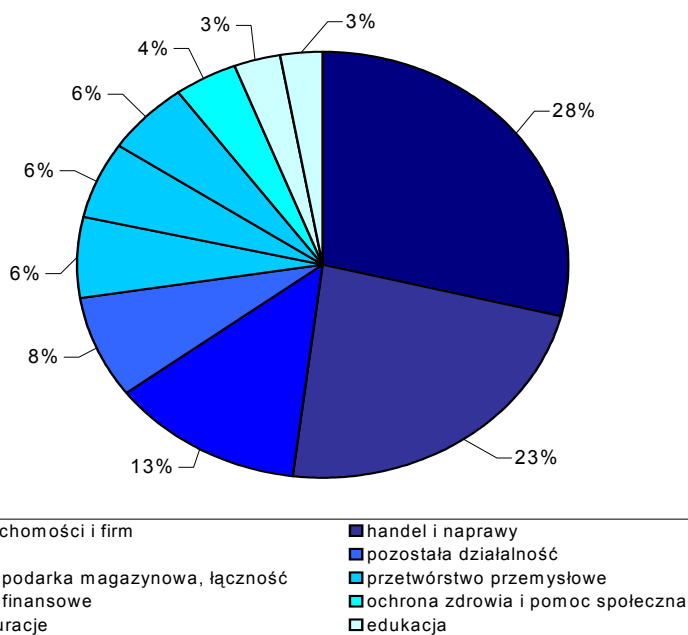
W 2007 r. w Poznaniu zarejestrowano w rejestrze REGON 6.7 tys. nowych podmiotów, głównie w sektorze prywatnym. Najliczniej zarejestrowały się firmy w sekcji obsługi nieruchomości i firm, tj. blisko 1/3, handlu i napraw ok. 1/5 i co ósmy podmiot w budownictwie. W tych branżach zanotowano również największy odsetek podmiotów wyrejestrowanych, których ogółem w 2007 r. było ok. 4.4 tys. Pomimo to, bilans podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych był dodatni (Wykresy 8 i 9).

¹² Nazwy niektórych sekcji zestawionych w tabeli z uwagi na ich długość nie są ich pełnym brzmieniem. Właściwe brzmienie: - rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo; - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę; - transport, gospodarka magazynowa, łączność; - administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne; - ochrona zdrowia i pomoc społeczna; - działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała.

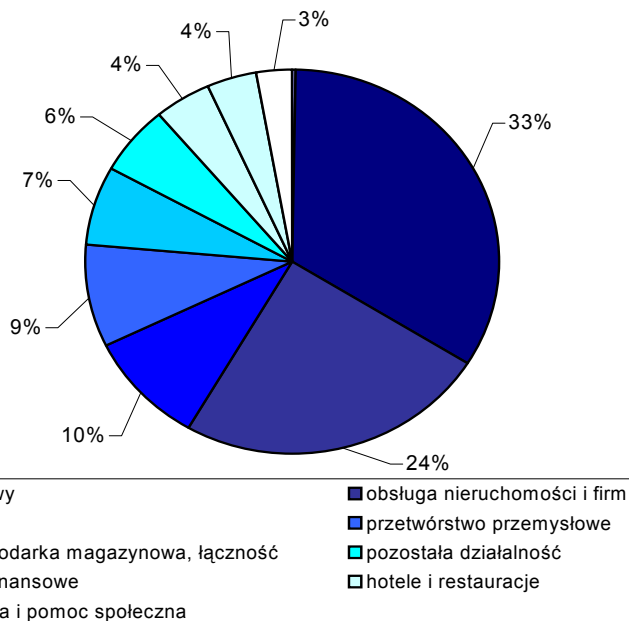
¹³ Dane za 2007 r.

Stopień przeżywalności firm jest przedmiotem badań Głównego Urzędu Statystycznego. W tym celu dokonywane są cykliczne badania ankietowe, mające na celu oszacowanie stopnia przeżywalności nowych przedsiębiorstw w kolejnych latach. Wnioski zawarte w publikacji pt. „Warunki powstania i działania oraz perspektywy rozwojowe polskich przedsiębiorstw powstałych w latach 2002-2006”, pokazują, iż na 241.4 tys. nowych podmiotów zarejestrowanych w Polsce w 2006 r. 2/3 z nich utrzymało się na rynku do końca 2007 r.

Wykres 8. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w Poznaniu w 2007 r.

Wykres 9. Podmioty gospodarki narodowej w Poznaniu wykreślone z rejestru REGON w 2007 r.

Wskaźnik przeżycia powyżej średniej (67%) charakteryzował jednostki z zakresu ochrony zdrowia, transportu, obsługi nieruchomości i firm oraz handlu. Najniższy odsetek podmiotów, które były nadal aktywne po roku rejestracji, odnotowano między innymi w przypadku pośrednictwa finansowego. Część firm decydowała się także w pierwszym roku działalności na zmianę profilu. Najaktywniejsze pod tym względem były firmy transportowe, przedsiębiorstwa przemysłowe, branża hotelarsko-restauracyjna, przedsiębiorstwa budowlane, handlowe oraz obsługa nieruchomości i firm.

Najwyższą (50%) dynamikę przyrostu liczby podmiotów gospodarczych w latach 2002-2008 zanotowano w Poznaniu (za wyjątkiem takich sekcji, jak rolnictwo, rybactwo, górnictwo czy wytwarzanie i zaopatrywanie w energię), podobnie jak w innych dużych miastach w Polsce, w zakresie edukacji (Wykres 10). Ponadto, wzrost o 1/4 zanotowały firmy zajmujące się pośrednictwem finansowym, obsługą nieruchomości i firm oraz branża hotelarsko-restauracyjna, a o 1/5 podmioty z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. O 7% zmniejszyła się natomiast liczba podmiotów w branży przetwórstwa przemysłowego i o 1% w sekcji handlu i napraw (Tab. 19).

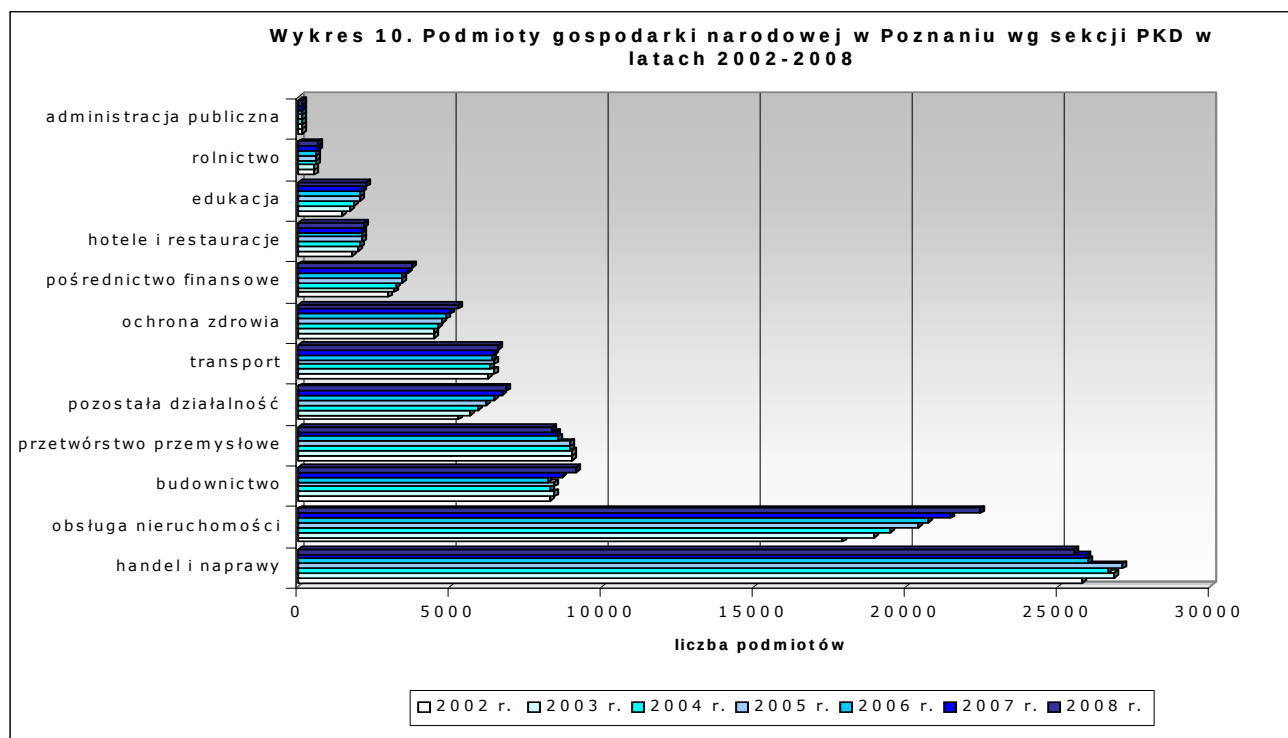
Tab. 19. Dynamika podmiotów wg PKD w latach 2002-2008

— wartości najwyższe — wartości najniższe

Nazwa ośrodka	Rolnictwo	Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm	Administracja publiczna	Edukacja	Ochrona zdrowia, pomoc społeczna	Działalność usługowa komunalna
Poznań	132	93	110	99	124	105	125	126	108	153	119	129
Wrocław	111	91	98	90	113	98	111	116	94	131	114	120
Łódź	130	92	108	99	117	98	115	121	97	123	119	121
Trójmiasto ¹⁴	124	101	99	95	110	94	103	116	104	147	116	115
Kraków	113	92	105	93	118	101	108	123	113	132	122	123
Warszawa	127	104	112	107	144	113	134	153	110	164	134	135
<i>Wielkopolska</i>	<i>112</i>	<i>99</i>	<i>125</i>	<i>101</i>	<i>107</i>	<i>104</i>	<i>118</i>	<i>123</i>	<i>110</i>	<i>145</i>	<i>116</i>	<i>132</i>
<i>Polska</i>	<i>102</i>	<i>98</i>	<i>119</i>	<i>97</i>	<i>109</i>	<i>101</i>	<i>111</i>	<i>123</i>	<i>111</i>	<i>135</i>	<i>117</i>	<i>127</i>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Zmiany Strukturalne Grup Podmiotów Gospodarki Narodowej”. GUS

¹⁴ Dane za 2007 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Streszczenie

Co czwarta firma wielkopolska jest rejestrowana w Poznaniu. W 2008 r. w systemie REGON zarejestrowano w Poznaniu 93,3 tys., firm. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, Poznań charakteryzuje się najwyższymi po Warszawie wskaźnikami liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych i liczby nowo zarejestrowanych firm (ogółem 1.668; nowo zarejestrowanych 119) oraz jednym z najniższych wskaźników liczby podmiotów wykreślonych z rejestru ewidencji działalności gospodarczej (79).

W 2008 r. wzrost ogólnej liczby podmiotów zanotowano jedynie w sektorze prywatnym (2%) skupiającym 98% podmiotów (tj. 91,7 tys.). W sektorze publicznym zanotowano znaczący, ok. 13%, spadek (do 1,6 tys. podmiotów). Udział podmiotów gospodarczych sektora publicznego należał w 2008 r. do najniższych spośród dużych miast wojewódzkich. Był ponadto niższy od średniej wojewódzkiej i średniej krajowej (3%).

Okolo 99% (92,3 tys.) zarejestrowanych podmiotów gospodarczych stanowiły firmy małe (zatrudniające poniżej 50 osób), w tym większość (88,3 tys.) to podmioty mikro zatrudniające maksymalnie 9 osób. W grupie firm średnich (50-249 osób) działalność prowadziło ponad 700 podmiotów, a w grupie dużych ok. 170, w tym 1/5 stanowiły firmy powyżej 1 tys. osób. Firmy małe przeważały zarówno w sektorze prywatnym (99%), jak i publicznym (85%).

W 2008 r. blisko 3/4 podmiotów gospodarczych stanowiły firmy osób fizycznych (66,8 tys.). Co piąta firma była spółką (20,3 tys.), przy czym częściej handlową (11,6 tys., tj. 12% ogółu podmiotów) niż cywilną (8,7 tys., tj. 9%). W porównaniu z innymi dużymi miastami w Poznaniu działało relatywnie dużo stowarzyszeń (1,9 tys., czyli 2%).

W kategorii spółek handlowych dominowały spółki kapitałowe (ponad 10 tys., czyli 90%) ze znaczącą przewagą spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (86%). Pozostałe 10% (ok. 1,2 tys.) stanowiły spółki osobowe, z tego 7% (832) - spółki jawne i ok. 3% (299) komandytowe. W strukturze spółek handlowych 86% (ok. 10 tys.) stanowiły spółki z kapitałem prywatnym krajowym, a 23% spółki z kapitałem zagranicznym (2,7 tys.), z których co siódma (1,6 tys.) wyłącznie z kapitałem zagranicznym. Pozostałe spółki, czyli Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych i samorządu terytorialnego stanowiły nieco ponad 2%.

Najwięcej podmiotów gospodarczych w 2008 r. zarejestrowanych było w sekcji „Handel i naprawy” (ok. 26 tys., czyli 27%) oraz „Obsługa nieruchomości i firm” (22 tys., czyli 25%). Co dziesiąta firma zarejestrowana była w sekcji „Budownictwo”, a co jedenasta w sekcji „Przemysł”. W porównaniu z 2007 r. najdynamiczniej rozwinęły się firmy z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej, budownictwa oraz obsługi nieruchomości i firm, charakteryzujące się ok. 5% wzrostem podmiotów w obrębie sekcji (z uwagi na niewielki udział w strukturze podmiotów, nie uwzględniono w tym porównaniu sekcji rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa; rybactwa, górnictwa, wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę, administracji publicznej i obrony narodowej).

Podsumowanie

Głównym filarem rozwoju gospodarki Poznania w 2008 r. były małe i średnie przedsiębiorstwa sektora prywatnego, prowadzące w większości działalność nieprzemysłową głównie w takich branżach, jak handel i naprawy oraz obsługa nieruchomości i firm. Pozytywnym zjawiskiem była dość duża dynamika wzrostu udziału firm prowadzących działalność z zakresu edukacji, a także otoczenia biznesu (banki, instytucje pośrednictwa finansowego oraz szeroko rozumiany consulting i przetwarzanie informacji), co jest charakterystyczne dla ośrodków wysokorozwiniętych.

Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych oraz wysoki wskaźnik podmiotów na 10 tys. mieszkańców świadczą o wysokim poziomie przedsiębiorczości mieszkańców Poznania, nie są jednak decydującym wyznacznikiem stopnia rozwoju miasta. Należy mieć ponadto na uwadze, iż wpis do rejestru REGON nie jest jednoznaczny z faktycznym prowadzeniem działalności przez firmę.

Najczęściej działalność gospodarczą prowadzą osoby fizyczne, jednakże w ostatnich latach dynamika rozwoju tej formy prowadzenia działalności ulega spowolnieniu. Rośnie natomiast wyraźnie liczba spółek handlowych i chociaż wśród nich znacznie wyższa dynamika dotyczy spółek osobowych, to w strukturze i tak nadal dominują spółki kapitałowe. Większość zarejestrowanych w Poznaniu spółek handlowych należy do rodzimych przedsiębiorców, którzy zazwyczaj są jedynym udziałowcem, co oznacza, że relatywnie niewiele jest podmiotów z mieszanym kapitałem (krajowym i zagranicznym). W ostatnich latach obserwuje się jednak dynamiczny rozwój spółek z udziałem kapitału zagranicznego, szczególnie z kapitałem jednorodnym.

Spis tabel

1. Wybrane wskaźniki dotyczące podmiotów w 2002, 2007 i 2008 r.
2. Dynamika ogólnej liczby podmiotów w latach 2002-2008
3. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w Poznaniu w 2006 r.
4. Udział sektora publicznego i prywatnego w ogólnej liczbie podmiotów w 2008 r.
5. Dynamika podmiotów sektora publicznego i prywatnego w latach 2002-2008
6. Struktura podmiotów wg wielkości w 2008 r.
7. Struktura podmiotów sektora prywatnego wg wielkości w 2008 r.
8. Struktura podmiotów sektora publicznego wg wielkości w 2008 r.
9. Dynamika podmiotów sektora publicznego i prywatnego wg klasy wielkości w latach 2002-2008
10. Udział podmiotów w poszczególnych ośrodkach do ogólnej ich liczby w kraju w 2008 r.
11. Struktura podmiotów wg formy prawnej działania w latach 2002-2008
12. Dynamika podmiotów z uwagi na formę prawną działania w latach 2002-2008
13. Struktura spółek handlowych w 2008 r.
14. Dynamika spółek handlowych w latach 2002-2008
15. Struktura spółek handlowych wg formy własności w 2008 r.
16. Udział spółek handlowych wg jednorodnego rodzaju kapitału w ogólnej ich liczbie w Polsce w 2008 r.
17. Dynamika spółek handlowych wg rodzaju kapitału w latach 2002-2008
18. Struktura podmiotów wg sekcji PKD w 2008 r.
19. Dynamika podmiotów wg PKD w latach 2002-2008

Spis wykresów

1. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w latach 2002-2008
2. Podmioty gospodarki narodowej w Poznaniu wg wielkości
3. Podmioty gospodarki narodowej w Poznaniu wg formy prawnej
4. Spółki handlowe w Poznaniu wg podstawowego podziału
5. Spółki handlowe w Poznaniu wg typu
6. Spółki handlowe w Poznaniu wg rodzaju kapitału
7. Spółki handlowe w Poznaniu wg jednorodnego rodzaju kapitału
8. Nowo zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w Poznaniu w 2007 r.
9. Podmioty gospodarki narodowej w Poznaniu wykreślone z rejestru REGON w 2007 r.
10. Podmioty gospodarki narodowej w Poznaniu